

До 125-річчя від дня народження професора Петра Володимировича Родіонова

Петро Володимирович Родіонов народився 8 вересня 1896 року в селі Бесідці Таращанського району Київської області в сім'ї землеміра.

У 1914 році після закінчення зі срібною медаллю гімназії в місті Немирові вступив до медичного факультету Київського університету. У 1917 році навчання довелось перервати за здоров'ям. Відновив навчання на 4-му курсі Дніпропетровського медичного інституту, який закінчив у 1925 році.

У 1925–1929 роках працював у терапевтичному відділенні 3-ї та 1-ї лікарень Південно-Західної залізниці (м. Київ).

З 1928 року розпочалася науково-педагогічна діяльність П. В. Родіонова. З 1928 року – асистент, згодом (1932 р.) – доцент кафедри фармакології Київського медичного інституту. Паралельно (1932–1941 рр.) – завідувач кафедри фармакології Київського стоматологічного інституту, а також кафедри фармакології лікарні МедВУЗу в м. Києві (1932–1935 рр.).

П. В. Родіонова можна по праву вважати засновником науки «токсикологія» в Україні та засновником нинішнього ДУ «Інститут фармакології та токсикології НАМН України», оскільки, починаючи з його витоків і до виходу на пенсію в 1976 році, його життя та наукова діяльність були тісно пов'язані з Інститутом.

Коли в 1932 році розпорядженням керівних органів держави при Київському медичному інституті була організована лабораторія санітарно-хімічної оборони, яка стала прообразом нинішнього ДУ «Інститут фармако-

гії та токсикології НАМН України», П. В. Родіонова було призначено науковим керівником. Згодом, у 1934 році лабораторію було реорганізовано в Український науково-дослідний санітарний інститут Народного комісаріату охорони здоров'я Української РСР, в якому П. В. Родіонов обійняв посаду завідувача токсикологічного відділу. З 1939 до 1941 року він був заступником директора з наукової роботи, залишаючись одночасно завідуючим відділом.

У 1938 році П. В. Родіонов захистив кандидатську дисертацію, тема якої була спрямована на вирішення завдань, що стояли перед інститутом, з розробки схем лікування патологій, спричинених дією бойових отруйних речовин на організм людини.

З початком війни П. В. Родіонов був евакуйований до міста Троїцька Челябінської області, де працював викладачем фармакології, завідуючим

навчальною частиною фельдшерсько-акушерської школи.

У квітні 1942 року його було віді-звано в місто Москву й призначено завідувачем токсикологічної лабораторії Всесоюзного інституту патології та терапії інтоксикацій. Цілком зрозуміло, що як провідний спеціаліст у галузі токсикології бойових отруйних речовин П. В. Родіонов займався тими проблемами, які стали особливо актуальними в період війни.

Результатом його попередніх досліджень і наукової діяльності в вищезгаданому інституті був захист у 1944 році докторської дисертації. Саме тоді була надрукована його наукова фундаментально-практична праця-довідник «Как оказать помощь при отравлении боевыми отравляющими веществами» (Київ, 1944).

Після повернення в повоєнний Київ у листопаді 1944 року П. В. Родіонов був призначений заступником директора з наукової роботи інституту, який відновлював свою роботу, а з листопада 1945 року – директором. Одночасно він очолював лабораторію токсикології.

З 1951 року до виходу на пенсію в 1976 році професор П. В. Родіонов працював заступником директора з наукової роботи інституту.

У 1945–1955 роках Петро Володимирович також завідував кафедрою фармакології Київського медичного стоматологічного інституту.

Протягом усієї наукової діяльності професора П. В. Родіонова основними напрямками його досліджень були: вивчення патогенезу токсичного набряку легень і терапії уражень задушливими отруйними речовинами (дифосген, хлорпікрин, фосгеноксин) та вивчення патології й терапії інтоксикацій трихлоретиламіном, вивчення патогенезу отруєнь високо-токсичними отруйними речовинами

та пошук ефективних антидотних препаратів.

У післявоєнний період П. В. Родіонов приділяв багато уваги пошуку та розробці фармакологічних засобів боротьби з пухлинною хворобою. Ним у співавторстві з науковцями інституту на основі похідних трихлоретиламіну були створені протипухлинні лікарські препарати, які Фармакологічним комітетом МОЗ СРСР були рекомендовані для клінічного застосування (Ембітол – 1958 р., Етимідин – 1958 р., Бензотеф – 1961 р.). Він є автором близько 200 наукових і науково-методичних праць, серед яких – 8 винаходів, курс лекцій для лікарів, посібник для лікарів і фармацевтів, рецептурний довідник та інші, які опубліковані у спецвидаваннях. Підготував 7 кандидатів та 2 докторів наук.

Професор П. В. Родіонов нагороджений медаллю «За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», значком «Отличник здравоохранения», численними грамотами та подяками. Йому, у числі інших співробітників інституту, за пошук, розробку та впровадження в медичну практику нових протипухлинних препаратів було присуджено Державну премію УРСР 1976 року.

Професор П. В. Родіонов був одним із засновників Інституту і протягом понад 40 років його незмінним керівником, визначав ідеологію та напрями його роботи.

Він виховав плеяду науковців, які ще довгі роки приносили здобутки й славу інституту.

Сучасники з теплотою згадують його і відмічають як високоінтелектуальну, всебічно освічену, доброзичливу та надзвичайно скромну людину.

Помер П. В. Родіонов у 1993 році в місті Києві.